

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația
Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Vamal al
Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la
informație și obligarea de a furniza informația solicitată,

împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admis apelul declarat de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile
Omului”, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca, casată hotărârea din 05
februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre
nouă,

c o n s t a ț ă :

La 23 octombrie 2017, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile
Omului” reprezentată de avocatul Vasile Ciuperca, a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cu privire la
constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea de a furniza
informația solicitată.

În motivarea pretențiilor a indicat că, la 07 septembrie 2017 Asociația
Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a solicitat Serviciului Vamal al
Republicii Moldova să ofere informații de interes public și anume categoriile de
informații atribuite la secret de stat de care dispune, în limitele competenței,
nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciului Vamal al Republicii
Moldova cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat și
lista nominală a angajaților din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova
(funcții publice), în privința cărora au fost inițiate proceduri privind atragerea la
răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară, pentru încălcarea

legislației cu privire la secretul de stat, în perioada a.2012 – 2017, cu indicarea rezultatului final al procedurilor inițiate.

La 27 septembrie 2017, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a recepționat răspunsul la cererea înaintată, prin care s-a refuzat parțial în eliberarea informațiilor solicitate.

Serviciului Vamal al Republicii Moldova a invocat că în conformitate cu prevederile pct. 86 al Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010, accesul la secretul de stat este permis cu respectarea principiului necesității de a lucra cu informații atribuite la secret de stat numai cetățenilor care dețin autorizație de acces la secretul de stat, valabilă pentru gradul de secretizare a informațiilor necesare activității efectuate, prin urmare, informația solicitată poate fi prezentată doar persoanelor autorizate în temeiul prevederilor legislației în vigoare și cu respectarea restricțiilor prevăzute de către aceasta.

A menționat că răspunsul Serviciului Vamal al Republicii Moldova este ilegal, deoarece ultimii în esență au refuzat furnizarea informației solicitate de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, în lipsa unor motive întemeiate, ilegal atribuind informația solicitată la categoria informațiilor care conțin secrete de stat, astfel încălcând dreptul de acces la informație.

A solicitat Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea nr.55/2017 din 07 septembrie 2017 și obligarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova să furnizeze informația solicitată prin cererea nr. 55/2017 din 07.09.2017 și anume: categoriile de informații atribuite la secret de stat, de care dispune în limitele competenței și nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciul Vamal al Republicii Moldova, cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat.

Prin hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea de a furniza informația solicitată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.39, 46-49).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar nu justifică pretențiile invocate în cererea de chemare în judecată.

La 06 februarie 2018, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii contestate, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca, casată hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care:

A fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Vamal al

Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea de a furniza informația solicitată.

A fost constatată încălcarea dreptului Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” de acces la informația solicitată prin cererea nr. 55/2017 din 07 septembrie 2017.

A fost obligat Serviciul Vamal al Republicii Moldova să furnizeze informația solicitată de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” prin cererea nr. 55/2017 din 07 septembrie 2017 și anume:

- Categoriile de informații atribuite la secret de stat, de care dispune în limitele competenței Serviciului Vamal al Republicii Moldova;

- Nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cărora urmează să li se perfecteze dreptul la acces la secretul de stat.

S-a dispus încasarea din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, în beneficiul Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” a sumei de 2000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică (f.d.76, 77-88).

Pentru a hotărî astfel instanța de apel a conchis că prima instanță nu a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, nu a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea corectă a pricinii și în consecință a adoptat o hotărîre parțial neîntemeiată.

La 02 august 2018, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitînd casarea deciziei recurate, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural.

Totodată, recurentul a mai specificat că solicitarea intimatului cu privire la comunicarea informației care se atribuie la secret de stat, de care dispune în limitele competenței Serviciul Vamal al Republicii Moldova este neîntemeiată or, aceste informații se conțin în Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 411 din 25 mai 2010, care a fost publicat la 28 mai 2010 în Monitorul Oficial nr. 83-84.

Prin urmare, informația solicitată este una publicată și accesibilă tuturor persoanelor interesate. Mai mult decît atît, se prezumă că membrii Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului”, sunt juriști și cunosc că informațiile care se conțin în legi și acte normative sunt publicate și se prezumă a fi cunoscute de orice persoană interesată de la momentul publicării.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că prin scrisoarea din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în adresa părților a fost expediată copia deciziei instanței de apel (f.d. 93), la dosar însă nu sunt anexate probe care ar confirma data recepționării acesteia, respectiv recursul declarat la 02 august 2018 de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, întemeiat și necesită a fi admis.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. b), c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Actele cauzei confirmă faptul că la 23 octombrie 2017, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” de acces la informația solicitată prin cererea nr. 55/2017 din 07 septembrie 2017 și obligarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova să furnizeze informația solicitată și anume: categoriile de informații atribuite la secret de stat, de care dispune în limitele competenței și nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat.

Judecând cauza dată, prima instanță prin hotărârea din 05 februarie 2018 a respins cerere de chemare în judecată depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vasili Ciuperca, casată hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea de a furniza informația solicitată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt din cauza dată, în raport cu normele de drept material pertinente, reține că concluzia primei instanțe de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru

Drepturile Omului” este justă, avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, căroro le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă. Hotărîrea primei instanțe a fost adoptată cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În susținerea concluziei menționate, instanța de recurs consideră oportun de a scoate în evidență prevederile art. 6 din Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație, care statuează că în sensul prezentei legi, informații oficiale sînt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

În sensul prezentei legi, drept documente purtătoare de informații sînt considerate:

- 1) oricare din următoarele (sau o parte din acestea):
 - a) orice hîrtie sau alt material pe care există un înscris;
 - b) o hartă, un plan, un desen, o fotografie;
 - c) orice hîrtie sau alt material pe care sînt marcaje, figuri, simboluri sau perforări care au un sens pentru persoanele calificate să le interpreteze;
 - d) orice obiect sau material din care pot fi reproduse sunete, imagini sau înscrisuri cu sau fără ajutorul unui alt articol sau mecanism;
 - e) orice alt înregistrator de informație apărut ca rezultat al progresului tehnic;
- 2) orice copie sau reproducere a purtătorilor de informații menționați la punctul 1) al prezentului alineat;
- 3) orice parte a unei copii sau reproduceri menționate la punctul 2) al prezentului alineat.

Informațiile oficiale nedocumentate, care se află în posesia furnizorilor (persoanelor responsabile ale acestora), vor fi puse la dispoziția solicitanților în ordine generală.

Analizînd norma de drept material citată, în raport cu solicitările reclamantului-intimat, instanța de recurs constată corectitudinea poziției primei instanțe prin care a concluzionat că solicitarea Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” cu privire la comunicarea care sunt categoriile de informații atribuite la secret de stat de care dispune în limitele competenței Serviciul Vamal al Republicii Moldova, este neîntemeiată.

Colegiul punctează că aceste informații se conțin în Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 411 din 25 mai 2010, care a fost publicat la 28 mai 2010 în Monitorul Oficial Nr. 83-84.

Totodată, urmează de menționat că aceste solicitări sunt lipsite de temei or, informația solicitată este una publicată și accesibilă tuturor persoanelor interesate. Mai mult, membrii Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului”, fiind juriști, cunosc că informațiile care se conțin în legi și acte normative sunt publicate și se prezumă a fi cunoscute de orice persoană interesată de la momentul publicării.

Conform art. 7 alin. (1) lit. b), a) din Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație, exercitarea dreptului de acces la informație poate fi

supusă doar restricțiilor reglementate prin lege organică și care corespund necesităților, protecției securității naționale, ordinii publice, ocrotirii sănătății sau protecției moralei societății.

În conformitate cu alineatul (1) al prezentului articol, accesul la informațiile oficiale nu poate fi îngădit, cu excepția informațiilor atribuite la secret de stat, reglementate prin lege organică, a căror divulgare neautorizată sau pierdere poate aduce atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (1) din Legea citată, refuzul de a furniza o informație, un document oficial va fi făcut în scris, indicându-se data întocmirii refuzului, numele persoanei responsabile, motivul refuzului, făcându-se în mod obligatoriu trimitere la actul normativ (titlul, numărul, data adoptării, sursa publicației oficiale), pe care se bazează refuzul, precum și procedura de recurs a refuzului, inclusiv termenul de prescripție.

Colegiul menționează că, prin răspunsul nr. 28/04-12235 din 21 septembrie 2017, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a comunicat refuzul său de a prezenta informațiile solicitate de către Asociația Obștescă „Juriștii pentru Drepturile Omului”, și anume de a comunica categoriile de informații atribuite la secret de stat de care dispune în limitele competenței Serviciul Vamal; nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciului Vamal, cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat, precum și lista nominală a angajaților din cadrul Serviciului Vamal (funcții publice), în privința cărora au fost inițiate proceduri privind atragerea la răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară, pentru încălcarea legislației cu privire la secretul de stat, în perioada anilor a.2012 – 2017, cu indicarea rezultatului final al procedurilor inițiate, motivându-și refuzul în temeiul Legii cu privire la secretul de stat și a Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010.

Totodată a informat că în perioada a.2012 – 2017 proceduri privind atragerea la răspundere pentru încălcarea legislației cu privire la secretul de stat nu au fost inițiate (f.d. 5).

Instanța de recurs, consideră oportun de a reitera prevederile art. 7 alin. (1) pct. 4) lit. j) din Legea cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008, care statuează că în modul stabilit de prezenta lege sînt atribuite la secret de stat informațiile din domeniul securității statului și asigurării ordinii de drept privind organizarea regimului secret în cadrul autorităților publice și în al altor persoane juridice, planurile și măsurile în domeniul protecției secretului de stat.

Prin urmare, prima instanță corect a stabilit că nomenclatorul funcțiilor angajaților din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat, fiind un document ce ține de organizarea regimului secret în cadrul instituției, nu poate fi divulgat, iar solicitarea reclamantului, expusă și în cererea de chemare în judecată, este neîntemeiată.

Or, comunicarea funcțiilor implică indirect și identificarea persoanei care ocupă această funcție, ducînd astfel la periclitarea organizării regimului secret în cadrul autorităților publice și punînd în pericol nemijlocit persoana care lucrează cu secretul de stat.

Prin urmare, este legală și întemeiată hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din care motive urmează a fi menținută.

Așa fiind, avînd în vedere că decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărîrea primei instanțe este legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărîrea din 05 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea de a furniza informația solicitată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Victor Burduh